

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ

Helsingissä,

15 päivänä tammikuuta 1940.

Kiertokirje N:o 57.

Työvelvollisuuslautakunnille.

Koskee: viljelyspäälliköiden valitsemista johtamaan maataloustuotantokamppailua.

Kansanhuoltoministeriö on jo aikaisemmin, viime joulukuun 6 päivänä kansanhuoltolautakunnille lähettämässään kiertokirjeessä esittänyt ensi kesän maataloustuotantokamppailussa huomioonotettavat yleiset suuntaviivat sekä samalla myöskin eräitä asiaa koskevia käytännöllisiä toimenpiteitä. Tämän jälkeen ovat elintarvikkeiden tuontimahdollisuudet entisestäänkin supistuneet, minkä vuoksi maataloustuotannossa on pyrittävä siihen, että tarpeen vaatiessa voidaan tulla toimeen jopa yksinomaan kotimaassa tuotetuilla elintarvikkeilla. Kun toisaalta monien tärkeiden maataloustarvikkeidenkin tuontia on pakko suuresti supistaa ja myöskin maatalouden ihmis- sekä vetotyövoimatarpeen tyydyttäminen voi tuottaa vaikeuksia, huomataan tästä, miten vaativa ja samalla vaikea ensi kesän maataloustuotantokamppailu on. Tärkeimmät siinä esille tulevat tehtävät, joihin on jo nyt varauduttava, ovat seuraavat.

1. Kasvien viljelyslaaajuuden määrääminen poikkeuksellisen ajan vaatimuksia vastaavaksi.
2. Riittävän kylvösiemenen varaaminen.
3. Lantavarojen ja maanparannusaineiden taroituksenmukainen käyttö.
4. Ihmis- ja vetotyövoiman sekä koneiden käytön järjestely.

Näiden tehtävien hoitaminen vaatii nykyisissä olosuhteissa jokaisella viljelmällä tavallista suurempaa suunni-

telmallisuutta sekä suunnitelmien tehokasta toteuttamista, joissa kummassakaan ei voida odottaa päästävän läheskään kaikissa tapauksissa tyydyttäviin tuloksiin ilman yksityiskohtaista ohjausta eikä usein myöskään ilman suoranaista apua. Juuri tässä kohdin on työvelvollisuuslautakuntien käytävä ohjaamaan ja tukemaan yksityisiä viljelijöitä.

Tehtävän laajuuden vuoksi, se kun kohdistuu satoihin tuhansiin viljelmiin, on asia käytännöllisimmin hoidettavissa siten, että kuhunkin kylään tai sopivankokoiselle muulle alueelle valitaan henkilö (jäljempänä sanottu viljelyspäälliköksi), joka johtaa kansanhuoltoministeriön antamien yleisten ohjeiden mukaan jokseenkin itsenäisesti oman alueensa tuotantokamppailua. Tällainen melko epäkeskitetty järjestely näyttää tarpeelliselta osittain sen vuoksi, että vain siten voidaan toimeen valituilta henkilöiltä odottaa riittävää vastuuntuntoa, osittain myös sen vuoksi, että olosuhteet saattavat muuttua juuri ratkaisevan tärkeässä tuotantovaiheessa siksi paljon, että viljelyspäällikön on saatava itsenäisesti päättää asioista.

Useissa kunnissa on jo viime vuonna valittu puolustusministeriön sotatalousosaston ehdotuksesta erikoisia työpäälliköitä ja myöhemmin yleensä työvelvollisuuslain edellyttämä kunnan työpäällikkö. Monin paikoin nämä olivatkin jo syksyllä tilaisuudessa tehokkaasti osallistumaan mm. kyntötöiden järjestelyyn. Yleensä soveltunevat jo valitut työpäälliköt edelleen johtamaan paikallista tuotantokamppailua. Mikäli joissakin kunnissa ei olisi työpäälliköitä vielä valittu tai heidän toimialueensa olisivat tämän vuoden tuotantokamppailua silmälläpitäen liian laajat, kuten usein on asianlaita, taikka tehtävään olisi aikaisemmin valittu sellaisia henkilöitä, joilla ei ole riittävää maataloudellista asiantuntemusta, olisi tarpeelliset täydennykset nyt toteutettava. *Kansanhuoltoministeriö kehoittaaakin työvelvollisuuslautakuntia, joiden tehtäväksi jätetään maataloustuotantokamppailun paikallisesta järjestelystä ja valvonnasta huolehtiminen, jakamaan kunnat sopiviin alueisiin sekä esittämään kunnanvaltuustoille ehdokkaat työvelvollisuuslautakunnan sekä kunnan työpäällikön alaisina toi-*

niviksi viljelyspäälliköiksi. Miten suuri alue kulloinkin soveltuu yhden henkilön toimialueeksi, riippuu tietysti paikallisista olosuhteista sekä myöskin siitä, missä määrin kukin viljelyspäällikkö voi muilta tehtäviltään uhrata aikaa tähän tarkoitukseen. Ministeriö esittää kuitenkin, ottaen huomioon viljelyspäällikköiden monet vaativat tehtävät, sen yleisen ohjeen, että toimialueet eivät saisi olla kovinkaan laajoja, yleensä ei ainakaan yhtä koulupiiriä laajempia. Jonkinmoisena ohjeena voitaneen pitää sitä, että viljelyspäällikön toimialue käsittäisi 300—500 ha peltoa, pienemmän määrän soveltuessa pienviljelys-, suuremman suurviljelysalueille.

Viljelyspäällikön samoin kuin kunnan työpäällikön tehtävien kunnollinen hoitaminen on luonnollisesti varsin raskas ja paljon aikaa vaativa. Tästä huolimatta ministeriö rohkenee toivoa, että tehtävään saadaan kiinnitetyiksi pystyvimmät paikalliset voimat sekä että nämä hoitavat tämän vaativan tehtävän tietoisina sen tärkeydestä maan puolustukselle ja koko kansalle. Mikäli mahdollista, olisi tehtävään valittava sellaisia henkilöitä, joiden sotapalvelukseen joutumista ei voida pitää todennäköisenä (ei siis reserviin eikä nostoväen I luokkaan kuuluvia).

Ministeriö on katsonut tarpeelliseksi jo nyt erikseen lyhyesti esittää viljelyspäällikköiden tärkeimmät tehtävät ensi kesän maataloustuotantokamppailussa. Ministeriö ilmoittaa myöskin, että maataloudelliset yleisneuvontajärjestöt ovat saaneet tehtäväkseen asettaa vapaina olevat tarkoitukseen soveltuvat neuvojavoimansa palvelemaan tuotantokamppailua, tullen nämä työvelvollisuuslautakunnille myöhemmin ilmoitettavalla tavalla mm. järjestämään eri kuntien alueilla lautakuntien jäsenten, kunnan työpäällikön ja viljelyspäällikköiden keskeisiä neuvottelutilaisuuksia sekä antamaan tarvittavia lisäohjeita.

Helsingissä, tammikuun 15 päivänä 1940.

Ministeri R. v. Fieandt.

Toimistopäällikkö *J. Kallio.*

Viljelyspäälliköiden tehtävät.

1. Eri kasvien viljelyslaajuuden määrääminen.

Kansanhuoltoministeriön viime joulukuun 6 p:nä kansanhuoltopiireille, kansanhuoltolautakunnille ja maataloudellisille neuvontajärjestöille lähettämässä kiertokirjeessä on jo esitetty ne yleiset näkökohdat, jotka tulee ottaa huomioon ensi kevään viljelyssuunnitelmia laadittaessa. Johdattavana ajatuksena siinä esitettiin, että kevätvehnän, ohran, herneen ja perunan, siis niiden viljelyskasvien, joiden sato voidaan käyttää suorastaan ihmisravinnoksi ja jotka antavat yleensä hehtaaria kohden suurimman ravintoainemäärän, viljelysaloja pitäisi pyrkiä mahdollisuuksien mukaan lisäämään. On selvää, että tätä periaatetta ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaistakaan seurata kaavamaisesti siten, että kaikilla viljelmillä lisätään kutakin mainittua kasvia, vaan on lisäystä pyrittävä aikaansaamaan siellä, missä sillä on parhaat mahdollisuudet onnistua. Maan laatu, viljelysten kasvukunto ja vuoden lannoitus on tietysti otettava huomioon eri kasvien viljelyslaajuutta määrättäessä. Juuri näiden eri mahdollisuuksien harkitseminen, jonka tulee kohdistua jokaiseen yksityiseen viljelmään asti, vaatii viljelyspäälliköltä hyvin onnistuakseen maataloudellista tietoa ja kokemusta sekä paikallista asiantuntemusta.

Pyrittäessä saamaan ensi syksyn sato mahdollisimman suureksi on monessa tapauksessa tarkoituksenmukaista supistaa kesannon alaa kylvämällä sille ohraa (mieluummin aikaista laatua), hernetta tai aikaista perunaa. Kun kesannolle muuten käytettävä karjanlanta voidaan antaa ainakin osittain näille kasveille, on niistä näin viljeltyinä odotettavissa kunnollinen sato.

Mitä juurikasveihin tulee, jotka hyvin onnistuessaan antavat pintayksikköä kohden suuren ja arvokkaan sadon, ei näytä olevan yleisesti mahdollisuuksia niiden viljelyksen lisäämiseen, niin toivottavaa kuin se olisikin. Väkilannoitusten sekä monin paikoin todennäköisesti myöskin työvoiman puute on nimittäin sen esteenä, samoin kuin myöskin tämän viljelyksen epävarmuus siellä, missä viljelystekniikka ei ole riittävän korkealla tasolla. Missä sen sijaan näitä esteitä ei ole, olisi juurikasvien viljelysala pyrittävä pysyttämään mahdollisimman suurena.

Erikoista huomiota on ensi keväänä kohdistettava heikosti talvehtineisiin syysviljoihin, joita on epäedullisen syksyn vuoksi mahdollisesti tavallista runsaammin. Mikäli talvehtiminen on joillakin alueilla siinä määrin epäonnistunut, ettei kunnollista satoa voida ilmeisestikään saada, on nämä muokattava keväällä ja kylvettävä muille kasveille. Kevätviljojen ohella tulee tällöin erikoisesti kysymykseen peruna, joka yleensä menestyy hyvin keväällä kynnetyissä maassa, ja joka myöskin kykenee käyttämään hyväkseen syysviljoille tavallisesti annetun runsaan lannoituksen. Tämänkin asian hoitaminen siten, ettei viljelyksiä jää ensi kesänä tuottamattomiksi, vaatii monissa tapauksissa viljelyspäällikön ohjeita ja valvontaa.

Jotta viljelyspäällikkö saisi hyvän yleiskuvan tilanteesta toiminta-alueellaan, sekä kunkin viljelmän hoitaja omasta osuudestaan ja tehtävistään tuontantokamppailussa, on tarpeellista kerätä jo talven aikana jokaiselta viljelmältä asiaa koskevat tiedot ja samalla määrätä eri kasvien viljelyslaajuus ensi kesän aikana. Ainakin seuraavat tiedot ovat tällöin tarpeen: koko peltoala (joka voidaan saada kunnan verotusluetteloista), kevätkylvöjä varten syksyllä kynnetty ala, edellisenä keväänä eri kasveille kylvetetyt alat, syysviljojen ja nurmien sekä kesannoksi jätettävän pellon alat. Lisäksi on otettava selville kunkin viljelmän kylvösiemenvarat sekä peltoviljelykseen käytettävissä oleva ihmis- ja vetotyövoima mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Näiden tietojen perusteella ja ottaen huomioon asiaan vaikuttavat eri tekijät viljelyspäällikkö laatii yhdessä viljelmän hoita-

jan kanssa kullekin viljelmälle ensi kesän viljelyssuunnitelman, pitäen tällöin päämääränä aikaisemmin mainittua kevätvehnän, ohran, herneen ja perunan viljelysalojen lisäämistä.

Edellä mainittujen tietojen järjestelmällistä muistiin merkitsemistä varten sekä viljelys- ja työsuunnitelmien laatimisen helpottamiseksi on ministeriö painattanut viljelyspäälliköiden käytettäväksi erikoisen lomakkeen. Tähän on kultakin viljelmältä merkittävät tiedot erikseen ja lopuksi laskettava koko toimialuetta koskevat tiedot sarakkeittain yhteen. Nämä luettelot olisi viljelyspäälliköiden tehtävä kahtena kappaleena, toinen omaa käyttöä varten, toinen työvelvollisuuslautakunnalle, joka voisi jo näin seurata viljelyspäälliköiden toimintaa ja saada yleiskuvan koko kunnan tuotantokamppailusta sekä tarvittavista työvoiman siirroista ym. toimenpiteistä.

Edellä selostetut tehtävät on suoritettava loppuun hyvissä ajoin ennen kevätkylvöjen alkua, mieluummin jo maaliskuun kuluessa. Näistä samoin kuin muista tuotantokamppailua koskevista kysymyksistä tulevat neuvontajärjestöt antamaan viljelyspäälliköille hyvissä ajoin suullisesti lisätietoja.

2. Siemenen varaaminen.

Samalla kun viljelyspäällikkö laatii ensi kesän viljelyssuunnitelmat, hän laskee kunkin kasvin siementarpeen (runsaasti arvioiden) ja merkitsee erikoiseen muistivihkoon mahdollisesti puuttuvat määrät. Jos kylän joltakin viljelmältä puuttuu jotakin siemenlajia, on puuttuva erä koettava hankkia mahdollisimman ajoissa, mieluummin joltakin toiselta tilalta samassa kylässä tai ainakin samassa kunnassa. Monessa tapauksessa voi viljelyspäällikkö olla avuksi tässäkin tehtävässä. Siinä tapauksessa taas, että kunnassa ei ole jotakin siemenlajia riittävästi, on kansanhuoltolautakuntien huolehdittava siitä, että kunnassa toimivat tämän alan liikkeet hankkivat puuttuvat erät. Erikoista huomiota on viljelyspäällikön kohdistettava pienim-

pien viljelmien siementarpeeseen, koska tämä tulee usein normaalisiin aikoina laiminlyödyksi.

Viljelyspäälliköiden on myöskin erikoisesti korostettava siemenen kunnollisen säilytyksen merkitystä samoin kuin luonnollisesti sitä, ettei siemeneksi varattua tavaraa missään tapauksessa myydä eikä kuluteta omassa taloudessa. Varsinkin perunan siemenen säilymistä on tänä vuonna erikoisen huolellisesti valvottava, koska se on monin paikoin syksyllä sattuneiden pakkasvaurioiden vuoksi tavallista epävarmempaa.

3. Lantavarat ja maanparannusaineet.

Väkilannoitteiden saannin jäädessä normaalista pienemmäksi on karjalannan huolellinen talteenotto ja tarkoituksenmukainen käyttö tavallistakin tärkeämpää. Kun koko huomio on kohdistettava ensi syksynä korjattavan sadon saamiseksi mahdollisimman runsaaksi, on tätä silmälläpitäen syytä käyttää entistä suurempi osa lannasta keväällä kylvettäville kasveille, koska se kesannolle annettuna vaikuttaa vasta vuotta myöhemmin korjattavaan satoon. Erikoisesti peruna- ja juurikasvimaille pitäisi keväällä saada hyvin palanutta karjanlantaa ja myöskin kevätiljajamaille riittää näin menetellen karjanlantaa tavallista enemmän.

Väkilannoitteiden käytön jäädessä tavallista pienemmäksi olisi kalkin käyttöä pyrittävä lisäämään. Erikoisen tärkeätä olisi myöskin maanparannusaineiden runsaampi käyttö. Vaikka ihmis- ja hevostyövoiman puute tuottaa siinä suhteessa suuria vaikeuksia, olisi kaikki mahdollisuudet tässä suhteessa kuitenkin käytettävä hyväksi.

Näidenkin tehtävien hoitamisessa voivat viljelyspäälliköt epäilemättä olla suureksi hyödyksi.

4. Työvoimakysymys.

Viljelyspäälliköiden tärkein tehtävä on kuitenkin maatalouden työvoimakysymyksen hoitaminen.

Ehkä vaikein puoli asiasta on vetotyövoiman järjestäminen, koska vajuus siinä on ilmeisesti suurin. Hevosmäärä on maassamme nykyisin muutenkin epänormaalisen pieni, ja kun siitä on otettu puolustuslaitokselle huomattava osa, on vetovoiman vajuus varsin tuntuva. Jotta peltoviljelystyöt tulisivat tästä huolimatta kunnollisesti ja paljon myöhästymättä suoritetuiksi, on jälellä olevan hevosvoiman, samoin kuin traktorien käyttö saatava järjestetyksi mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämä koske varsinkin kevään kylvöitä, jotka riipuvat ratkaisevasti juuri vetovoiman määrästä.

Se, että maassamme on nykyisin n. 5,000 käyttökelpoista traktoria, helpottaa ratkaisevasti vetovoimakyvymyksen ratkaisemista. Sen edellytyksenä on kuitenkin: 1) että on käytettävissä riittävästi poltto- ja voiteluöljyjä, 2) että traktorien ajajia on riittävästi ja 3) että traktorien käyttö on suunniteltu siten, että se voi muodostua mahdollisimman tehokkaaksi.

Mitä traktorien poltto- ja voiteluöljyihin tulee, on se turvattu ainakin kevätkylvöjen ajaksi. Kuljettajista sen sijaan on suuri puute, vaikka jo syksyllä koulutettiin uusia traktorinajajia. Viljelyspäälliköillä on sen vuoksi erittäin tärkeä tehtävä huolehtiessaan siitä, että jokaista traktoria kohden on kaksi ajajaa, joista ainakin toinen osaa tyydyttävästi myöskin traktorin huollon. Näin menetellen voidaan traktoreja pitää kiireellisenä työ kautena miltei yhteenmittaan työssä.

Traktorien työsuoritus riippuu suuresti siitä, onko työ oikein suunniteltu. Traktoreja on pyrittävä käyttämään ensi sijassa siellä, missä niiden suuri vetovoima pääsee parhaiten oikeuksiinsa. Erilliset pienet peltotilkut ja lyhyet sarat on muokattava hevosilla siinäkin tapauksessa, että talossa on traktori. Tässä tapauksessa on kokonaistuloksen kannalta edullisempaa, että traktoria käytetään muualla sellaisilla viljelyksillä, jotka soveltuvat hyvin traktorilla muokattaviksi. Tällaiset järjestelyt, jotka on ainakin suurin piirtein suunniteltava ennen kylvökautta, on viljelyspäälliköiden hoidettava mahdollisimman itsenäisesti.

Myöskin hevosten tarkoituksenmukainen käyttö on viljelyspäälliköiden ajoissa suunniteltava. Laatiessaan talven aikana kullekin viljelmälle viljelys- ja työsuunnitelman hänen on laskettava, onko hevosvoimaa riittävästi. Ellei näin ole asianlaita, on viljelyspäällikön selvitetävä käytännöllisin ratkaisu vajauksen peittämiseksi joko traktori- tai hevosavulla. Erikoinen huomio on kohdistettava pien-tiloihin, joilla on joko yksi hevonen tai ei ollenkaan. Viljelyspäälliköiden on viljelmien omistajien kanssa neuvotellen suunniteltava, miten nämä hevoset yhdistetään työpareiksi ja missä niitä käytetään sen jälkeen, kun omat työt on suoritettu.

Tässä yhteydessä tulee esille periaatteellisesti ja myöskin käytännöllisesti erittäin tärkeä kysymys siitä, onko kunkin viljelmän työvoimat varattava ensi sijassa oman viljelmän töihin ja vasta sen jälkeen muualla käytettäväksi, vai onko työt suoritettava määrättyllä toimialueella jokseenkin kokonaan yhteisesti. Se seikka, etteivät sellaiset viljelmät, joilla ihmis- ja hevostyövoimaa on jouduttu luovuttamaan tavallista enemmän puolustuslaitokselle, tuntisi joutuvansa epäedullisempaan asemaan kuin toiset, puoltaisi jälkimmäistä menettelyä. Monet mitä tärkeimmät näkökohdat puoltavat kuitenkin edellistä tapaa. Se, että kaikki tietävät oikeudekseen ja velvollisuudekseen huolehtia ensi sijassa oman talonsa asioista, muodostaa sellaisen voiman, jota ei ole jätettävä käyttämättä. Viljelyspäälliköt joutuvat muutenkin töitä järjestäessään ratkaisemaan vaikeita ja tavallaan arkaluontoisiakin asioita, ja nämä vaikeudet kasvaisivat ylivoimaiseksi, jos työvoiman järjestyksessä pyrittäisiin täydelliseen tasoitukseen. Toisaalta on kuitenkin luonnollista, että työvoimaa siirretään tarpeen vaatiessa sellaisilta tiloilta, joilla sitä on runsaammin, niiden avuksi, joilla työvoimasta on suurin puute, jo siksi ajoissa, ettei esim. minkään kasvin kylvö tai muut tärkeät viljelystyöt pääse viimemainituillakaan viljelmillä pahasti myöhästymään. Miten tässä suhteessa on eri tapauksissa meneteltävä, jää tietysti viljelyspäälliköiden harkintaan.

Viljelyspäällikön tehtävän ei tule rajoittua kuitenkaan yksinomaan siihen, että oman alueen työvoima tulee mahdollisimman tehokkaasti käytetyksi, vaan hänen tulee myöskin huolehtia välttämättömästä työvoiman siirrosta saman kunnan eri alueiden ja eri kuntien kesken, joskin tämä siirto tapahtuu varsinaisesti työvelvollisuuslautakuntien toimesta. Jotta sellaiset tapaukset, jolloin työvoiman siirto on todella paikallaan ja välttämätön, tulisivat selvästi todetuiksi, tarvitaan aikaisemmin selostettu viljelys- ja työvoimatilasto kultakin viljelmältä. Kun kunkin viljelyspäällikön toimialueella laaditaan yhdistelmät toisaalta eri kasvien viljelyslajuuudesta, toisaalta erilaisesta ihmis-, hevos- ja traktorivoimasta, voidaan näin päätellä ne tapaukset, jolloin työvoiman siirto on paikallaan, ja voidaan se ajoissa suunnitella. Ensi sijassa tulee kysymykseen liikkenevien traktorien siirto sinne, missä vetovoiman puute on suurin, sekä sadonkorjuuaikana siirtoväen ja väestökeskuk-sissa muodostettavien „työkolonnain” siirto. Kaikkien näiden kysymysten hoitaminen antaa viljelyspäälliköille paljon vastuunalaista tehtävää.

Siirrettäessä työvoimaa tilalta toiselle tulee esille myöskin kysymys siitä suoritettavasta korvauksesta. Ministeriö katsoo, että traktorityöstä on yleensä suoritettava käypä korvaus, noin 30—40 mk tunnilta. Ihmis- ja hevos-työstä olisi korvaus määrättävä mahdollisimman kohtuulliseksi ja sellaisissa tapauksissa, jolloin jokin viljelmä on joutunut maanpuolustukseen tapahtuneen työvoiman luovutuksen vuoksi erikoisen vaikeaan asemaan, olisi työapu koetettava järjestää yhteisvoimin kokonaan ilmaiseksi. Näidenkin kysymysten oikeudenmukaisesta järjestelystä on viljelyspäälliköiden huolehdittava.

Työvoiman käyttöön liittyy läheisesti myöskin maataluskoneista huolehtiminen. Onneksi maataluskoneistomme on nykyisin, viime vuosien runsaiden uudistuksien johdosta, yleensä tyydyttävässä kunnossa. Tästä huolimatta viljelyspäälliköiden on korostettava sitä, että kaikki koneet tarkistetaan ajoissa ja tarvittavat korjaukset suoritetaan viivyttelöttä. Tähän on sitäkin enemmän syytä,

kun myöskin tämän alan ammattimiehistä, tarvikkeista ja varaosista voi esiintyä puutetta.

Lopuksi luetellaan lyhyesti viljelyspäälliköiden tärkeimmät tehtävät maataloustuotantokamppailussa.

1. *Viljelysala- ja työvoimatietojen kerääminen.*
2. *Eri kasvien viljelyslaajuuden määrääminen.*
3. *Kylvösiemenen tarpeen laskeminen.*
4. *Puuttuvan kylvösiemenen hankkiminen.*
5. *Kylvösiemenen säilyttämisestä huolehtiminen.*
6. *Lannoituksen suunnittelu.*
7. *Toimialueen yleisen työsuunnitelman laatiminen.*
8. *Koneiden korjauksista huolehtiminen.*
9. *Traktorien varakuljettajien kouluttaminen.*
10. *Traktorien ja hevosten käytön suunnittelu.*
11. *Ihmistyövoiman käytön suunnittelu.*
12. *Työavusta suoritettavan korvauksen määrääminen.*

kunnankokouksissaan ja sen toimittamissa kokouksissa ja
 varoistaan varustettuna ja muutenkin
 kunnankokouksissaan ja sen toimittamissa kokouksissa ja
 varoistaan varustettuna ja muutenkin

kunnankokouksissaan ja sen toimittamissa kokouksissa ja
 varoistaan varustettuna ja muutenkin
 kunnankokouksissaan ja sen toimittamissa kokouksissa ja
 varoistaan varustettuna ja muutenkin

kunnankokouksissaan ja sen toimittamissa kokouksissa ja
 varoistaan varustettuna ja muutenkin
 kunnankokouksissaan ja sen toimittamissa kokouksissa ja
 varoistaan varustettuna ja muutenkin

kunnankokouksissaan ja sen toimittamissa kokouksissa ja
 varoistaan varustettuna ja muutenkin
 kunnankokouksissaan ja sen toimittamissa kokouksissa ja
 varoistaan varustettuna ja muutenkin